

ปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เขตภาคการศึกษา 1

นายคำวิ เกิดเกตุ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2516

000825

I 15596665

PROBLEMS IN TEACHING GEOGRAPHY AT THE LOWER SECONDARY LEVEL
IN EDUCATIONAL REGION 1

Mr. Damri Kerdket

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1973

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สมาน วัฒนวิทย์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

วิมลวิมล... พจน: จ.พ. ... ประธานกรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์วารินทร์ มาศกุล

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เขตภาค
การศึกษา 1

ชื่อ

นายคำวิ เกิดเกตุ แผนกวิชา มัธยมศึกษา

ปีการศึกษา

2515

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาโดยทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น เขตภาคการศึกษา 1 ผลการวิจัยครั้งนี้ อาจจะเป็นแนวทางในการ
ปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้ดียิ่งขึ้น

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร 10 คน ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยม
ศึกษาตอนต้น 34 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 500 คน ในโรงเรียนประจำ
จังหวัดทั้งชายและหญิง ในภาคการศึกษา 1 จำนวน 10 โรงเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์
ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากมีคุณวุฒิปริญญาตรีและปริญญาโท ดำรงตำแหน่ง
ผู้บริหารมาประมาณ 10 ปี มีปัญหาขาดครูไม่สามารถจัดสอนให้ตรงตามสายวิชา มีห้อง
ไม่พอที่จะจัดเป็นห้องสังคมศึกษา และครูสอนภูมิศาสตร์ไม่ค่อยใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน

2. ครูสอนภูมิศาสตร์ส่วนมากมีคุณวุฒิประกาศนียบัตรต่ำกว่าปริญญาตรี และสอนวิชาภูมิศาสตร์มาแล้วประมาณ 4 ปี เคยเรียนวิชาภูมิศาสตร์เบื้องต้นทั่ว ๆ ไป ส่วนมากเห็นคุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์และชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์ มีปัญหาเรื่องขาดอุปกรณ์การสอนและแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ครูส่วนมากต้องการให้ช่วยเหลือด้านเนื้อหาวิชาการด้านวิธีการสอน ด้านการสร้างและการใช้อุปกรณ์การสอน และเห็นว่าแบบเรียนยังไม่ดี ควรปรับปรุงให้มีรูปภาพ แผนที่ชัดเจน และเนื้อหาทันสมัยกับเหตุการณ์อยู่เสมอ

3. นักเรียนส่วนมากต้องการครูที่มีความรู้ดี มีวิธีการสอนที่ทันสมัย เป็นกันเองกับนักเรียน สอนให้รู้จักคิดค้นคว้าเพิ่มเติม เปิดโอกาสให้ซักถามปัญหาอย่างเสรี วัตถุประสงค์ที่เรียนจบมทเรียนหนึ่ง ๆ การสอนควรมีอุปกรณ์ประกอบการสอน ควรฉายภาพยนตร์ประกอบบางเรื่อง เชิญวิทยากรมาเป็นครั้งคราว หรือไปทัศนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมบ้าง ด้านแบบเรียนควรปรับปรุงให้มีรูปภาพ แผนที่มาก ๆ และชัดเจน มีเนื้อหาทันสมัยกับเหตุการณ์อยู่เสมอ

ขอเสนอแนะ

กระทรวงศึกษาธิการ ภาคการศึกษา และจังหวัด ควรร่วมมือกันจัดอบรม หรือสัมมนาครูสอนวิชาภูมิศาสตร์โดยเฉพาะ ควรจัดตั้งศูนย์วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จัดผู้เชี่ยวชาญทางภูมิศาสตร์ออกไปนิเทศแก่ครูภูมิศาสตร์เป็นครั้งคราว ด้านหลักสูตรและแบบเรียนควรปรับปรุงใหม่ให้ทันสมัยกับเหตุการณ์อยู่เสมอ

Thesis Title   Problems in Teaching Geography at the Lower
Secondary Level in Educational Region 1.

Name   Mr. Damri Kerdket
Department Secondary Education

Academic Year   1972

ABSTRACT

Purposes:

The purposes of this research were to study the general problems of teaching and learning of Geography at the Lower Secondary Level in Educational Region 1 in order to improve the teaching and learning of Geography.

Procedures:

Questionnaires were sent to 10 administrators, 34 teachers and 500 students of 10 Government Lower Secondary Schools in Educational Region 1. The collected data was analyzed in percentage, and the conclusion was presented in tables with explanation.

Conclusions:

Some of the majors finding were:

1. Most of the school administrators had approximately 10 years experience and their educational background ranged from B.A. to M.A. Their problems were the shortage of teachers to teach social studies and of particular rooms for social studies. Furthermore, teachers used only minimal materials for teaching Geography.

2. Most teachers who taught Geography had approximately 4 years experience in teaching Geography. Their qualification was lower than B.A. Most of them appreciated this subject and liked to teach it. Their teaching problems were lack of teaching materials and sources of studies. They needed some help in subject content, methods of teaching, construction and use of teaching materials. They also suggested that Geography texts should be improved in regard to pictures and maps; content should be frequently up-dated.

3. Students wanted well-qualified teachers, especially those who were friendly and had a good method of teaching to stimulate them to study by themselves, to let them question freely, to evaluate them after every lesson, to use varied teaching materials, for example; films, guest speakers, and fieldtrips. Furthermore, the students suggested that many clear pictures and maps should be included in the text and the content should be frequently revised.

Suggestion:

The Ministry of Education, The Educational Region and the provinces should co-ordinate in providing in-service training and seminars for Geography teachers, in providing teaching materials centers and sources of further study in Geography both in Central and Regional Education; from time to time experts in Geography should be sent to supervise the Geography teachers and modernize the Geography curriculum and texts.

กติกกรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เขตภาคการศึกษา 1" สำเร็จเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ศาสตราจารย์ ดร. จรูญทัศน์ พุกกะมาน ประธานกรรมการ อาจารย์วาทินทร์ มาศกุล ผู้ควบคุมการวิจัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง วรรณสุต ในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แจง และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่จนกระทั่งผลงานสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง 3 ท่านเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์ใหญ่ ครู อาจารย์ และนักเรียนจากโรงเรียนมัธยมศึกษา 10 โรงเรียน ในเขตภาคการศึกษา 1 ที่ให้ความร่วมมือด้วยดีในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้.

คำริ เกิดเกตุ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฉ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
ขอบเขตของการวิจัย	11
ความจำกัดของการวิจัย	11
วิธีการศึกษาปัญหา	11
คำจำกัดความ	12
คุณค่าของการวิจัย	13
2. การวิจัยและการค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง	14
3. วิธีดำเนินงาน	35
การศึกษาค้นคว้า	35
สร้างเครื่องมือในการวิจัย	35
ตัวแทนประชากรและวิธีสุ่มตัวแทนประชากร	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	38

บทที่

ญ
หน้า

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
5. สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	99
ประวัติการศึกษา	125

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1	ลักษณะของครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ตามความเห็นของผู้บริหาร	40
2	ปัญหาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร	42
3	งานพิเศษอื่น ๆ ของครูภูมิศาสตร์	44
4	วิชาภูมิศาสตร์ที่ครูเคยเรียนมา	45
5	ครูภูมิศาสตร์ที่ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์	47
6	ครูภูมิศาสตร์ที่ไม่ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์	48
7	ลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูภูมิศาสตร์ ...	49
8	ลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความคิดเห็นของครู ภูมิศาสตร์... ..	51
9	ลักษณะแบบเรียนภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความคิดเห็นของ ครูสอนภูมิศาสตร์	52
10	ปัญหาของหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันตามความคิดเห็นของ ครูสอนภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	54
11	ความคิดเห็นของครูภูมิศาสตร์เกี่ยวกับแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยม ศึกษาตอนต้นที่ใช้อยู่	55
12	ลักษณะของโรงเรียน	56
13	ความสัมพันธ์ในการทำงานของครูในสายสังคมศึกษา	56
14	ลักษณะของนักเรียนขณะที่ครูทำการสอนตามความเห็นของครู ...	57
15	การเตรียมการสอนของครูภูมิศาสตร์	58
16	วิธีสอนที่ครูภูมิศาสตร์ ใสสอนวิชาภูมิศาสตร์	58
17	การสอนแบบบรรยายที่ครูภูมิศาสตร์ใสสอน	59
18	ความรู้สึกของครูภูมิศาสตร์หลังจากสอนจบในแต่ละชั่วโมง	59

19	ปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ที่ครูภูมิศาสตร์ประสบอยู่	60
20	ความเห็นของครูภูมิศาสตร์เกี่ยวกับการสอนวิชาภูมิศาสตร์แบบมีกิจกรรม มีอุปกรณ์การสอน และมีภาควัดผล	60
21	ความเห็นของครูภูมิศาสตร์เกี่ยวกับการสอนวิชาภูมิศาสตร์โดยใช้อุปกรณ์	61
22	ปัญหาของครูภูมิศาสตร์เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนภูมิศาสตร์	62
23	การเชิญวิทยากรของครูภูมิศาสตร์มาให้ความรู้แก่นักเรียน	63
24	ความคิดเห็นของครูภูมิศาสตร์เกี่ยวกับการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ช่วยให้เกิดผลเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ...	63
25	ปัญหาการจัดกิจกรรมในการสอนวิชาภูมิศาสตร์	64
26	วิธีการวัดผลที่ครูภูมิศาสตร์ใช้วัดผลนักเรียนในวิชาภูมิศาสตร์ ...	65
27	ปัญหาที่ครูภูมิศาสตร์ประสบอยู่ในการวัดผลวิชาภูมิศาสตร์	66
28	ความช่วยเหลือที่ครูภูมิศาสตร์ต้องการ	66
29	ความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์	68
30	ความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับโรงเรียน	69
31	ความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับครูภูมิศาสตร์	69
32	ลักษณะของครูภูมิศาสตร์ที่นักเรียนต้องการหากมีโอกาสเลือก ...	70
33	ความรู้สึกละเอียดของนักเรียนขณะที่ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์	71
34	วิธีการสอนของครูที่ใช้สอนวิชาภูมิศาสตร์ตามความเห็นของนักเรียน	72
35	ความรู้สึกละเอียดของนักเรียนที่มีต่อการสอนของครูที่ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน	72
36	ความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ของครูภูมิศาสตร์ ...	73

ตารางที่

๕
หน้า

37	การเชิญวิทยากรของครูภูมิศาสตร์ตามความเห็นของนักเรียน ...	73
38	การไปทัศนศึกษาของนักเรียน	74
39	ครูเคยสั่งให้นักเรียนอ่านหนังสือเหล่านี้หลังจากการเรียนวิชา ภูมิศาสตร์	74
40	การวัดผลแบบใดที่ครูใช้วัดผลการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียน	75
41	ครูสอนภูมิศาสตร์วัดผลการเรียนของนักเรียนเมื่อใดบ้าง ...	76
42	วิธีการวัดผลที่นักเรียนต้องการ หากครูภูมิศาสตร์เปิดโอกาสให้เลือก	76
43	ความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ที่ใช้อยู่...	77